

Fagnytts redaktør har vært til stede på mange jr-NM. Hvordan var årets mesterskap når en sammenlikner med tidligere års mesterskap. Forventningene var store før årets mesterskap, men hvor godt var det egentlig?

Junior-NM før og nå

Av: Henning Hofstad

Innledning

Før jr-NM i år leste jeg i avisen at det kom til å bli det beste mesterskapet noensinne. Idrett foregår i nuet og historieløshet er sjelden langt unna når en vurderer dagens kvalitet. I utgangspunktet var jeg således skeptisk til dette utsagnet, da det spesielt på guttesiden er store kvalitetshuller. Jeg tenkte først og fremst på hoppøvelsene, men kanskje er det også andre øvelser som sliter sammenliknes med tidligere årganger? På jentesiden har det vært stor fremgang de siste årene og de aller fleste regner nok med at vi aldri har vært sterkere forspent på jentesiden. Resultatene fra jr-Em skulle jo også tyde på dette. Men er bildet det samme om vi ser på årets juniormesterskap og sammenlikner det med tidligere gode år?

Metode

Selv deltok jeg på jr-NM første gang i 1973. Etter det har jeg vært til stede på de fleste mesterskapene. Noen mesterskap har fortonet seg som bedre enn andre. Da utgangspunktet skulle være at 2007-mesterskapet var et godt mesterskap, er det naturlig å prøve å finne mesterskap med god kvalitet for å sammenlikne. Jeg husker 1987 mesterskapet på Lillehammer som svært godt, og alle minnes vel de fremragende sprintprestasjonene i Drammen i 1994. Jeg valgte derfor ut disse mesterskapene i sammenlikningen. I tillegg ville jeg ha et mesterskap litt nærmere i tid og valgte tilfeldig ut 1999-mesterskapet. Grunnlaget for valget var at jeg når jeg gikk på loftet og lette etter resultatene i gamle "Friidrett", så fant jeg disse resultatene først. Jeg minnes ikke dette mesterskapet som spesielt godt eller spesielt dårlig. I tillegg tok jeg med 1977 mesterskapet for curiositeten sin skyld. Dette var det siste mesterskapet jeg deltok i selv, og derfor har jeg et spesielt forhold til dette mesterskapet.

Nå er det vanskelig å foreta en nøyaktig sammenlikning mellom disse mesterskapene siden klasseinndelingene har variert en del. Det er lettest på guttesiden. Mesterskapene i 1977, 1987 og 1994 hadde 20-års grense. I 1999 var det en klasse opp til 22 år og i år var det to klasser. I denne sammenlikningen har jeg valgt å ta ut de beste resultatene fra 2007 uansett om de ble oppnådd av utøvere i yngste eller eldste klasse. Det gir 2007- og 1999 mesterskapet en klar fordel, men jeg føler at det ville bli feil å bruke yngste klasse i denne sammenlikningen. Hvis 2007 skulle "tape" mot tidlige årganger, ville det være for lett skylde på at konkurransen var ujevn. Jeg valgte heller å gi 2007 en fordel.

Aldersinndelingen for jenter har variert mer. I 1977 var junioralderen 18 år. Den er økt til 20 år i 1987 og 1994. Også for jentene var det kun 22-års klasse i 1999 og to klasser i 2007. Jeg har derfor valgt å sammenlikne både 2007-mesterskapets totalt beste resultater og yngste klasse (19) mot de andre årgangene.

Jeg har valgt å beregne poeng etter resultater. 5 årganger med to resultater gir 10 resultater i hver øvelse. Beste resultat gir 10 poeng, dårligste 1 poeng.

Mens guttene har hatt de samme øvelsene hele tiden, bortsett fra enkelte justeringer av vekten på kastredskap og hekk høyde, har jentene fått med flere øvelser etter hvert. I denne sammenlikningen er derfor tresteg, stav, slegge og hinder for jenter utelatt.

Nå kan en si at det er masse feilkilder her. Farten i feltene på lange løp, motvind/medvind i sprint/hopp og regnvær eller solskinn og varmt. Vi hopper over disse og ser på denne undersøkelsen som en mer populærvitenskaplig sak. Sekunder og cm teller, ikke noe annet.

Resultater gutter

Tabell 1: Resultater i hver øvelse, gutter

ØVELSE	2007 (22)	1999 (22)	1994 (20)	1987 (20)	1977 (20)
100	10.61 10.61	10.63 10.92	10.45 10.73	10.40 10.66	11.2 11.2
200	21.48 21.59	20.88 21.31	21.18 21.57	21.13 21.88	22.6 22.8
400	48.56 49.01	47.29 48.04	47.84 48.21	49.61 49.71	49.8 50.5
800	1.54.92 1.55.66	1.51.83 1.53.15	1.55.91 1.55.99	1.52.58 1.53.27	1.52.6 1.53.3
1500	3.57.63 3.57.98	3.45.68 3.53.32	3.57.71 3.58.47	3.56.33 3.56.91	3.53.2 3.53.2
5000	14.41.65 14.42.37	15.00.79 15.07.46	15.22.85 15.36.75	15.09.30 15.09.92	14.33.9 14.38.4
110m hekk	14.70 100cm 14.70	14.99 15.11	14.25 14.53	14.95 15.15	15.0 15.2
400m hekk	54.53 56.74	53.45 53.59	53.68 55.61	52.81 53.31	54.2 55.4
Hinder	6.03.33 6.09.18	5.47.14 5.54.49	5.57.44 5.57.45	5.49.71 5.55.08	5.43.9 5.45.9
Lengde	722. 6.95	7.15 7.09	7.21 7.13	7.32 7.06	7.07 6.81
Høyde	2.05 1.97	2.10 2.01	2.14 2.03	2.14 2.14	2.22 2.13
Tresteg	15.29 14.44	15.25 15.24	15.02 14.67	15.50 14.79	14.78 14.78
Stav	4.60 3.90	4.50 4.40	4.90 4.60	4.60 4.50	4.10 4.00
Kule	17.56 6kg 17.15 6kg	18.28 7kg 16.58	17.68 7kg 15.12	15.19 7kg 14.91	16.88 7kg 14.68
Diskos	54.68 2kg 51.21 1,75kg	54.45 2kg 51.15	49.02 46.72	53.92 53.30	47.08 2kg 45.76
Slegge	60.52 7kg 66,82 6kg	51.57 47.33	56.06 51.30	53.38 52.70	60.16 7kg 49.90
Spyd	57.98 57.91	71.72 69.26	71.82 64.78	66.92 64.64	71.62 66.80

Tabell 2: Poeng i hver øvelse, gutter

	2007	1999	1994	1987	1977
100	7,5	6	9	10	2
	7,5	3	4	5	1
200	6	10	8	9	2
	4	7	5	3	1
400	6	10	9	4	2
	5	8	7	3	1
110hekk	5,5	7	10	8	2
	5,5	4	9	3	1
400hekk	4	8	6	10	5
	1	7	2	9	3
KORTE LØP	52	70	69	64	20
800	4	10	2	9	8
	3	7	1	6	5
1500	4	10	3	6	8
	2	9	1	5	7
5000	8	6	2	4	10
	7	5	1	3	9
hinder	2	8	4	7	10
	1	6	3	5	9
LANGE LØP	31	61	17	45	66
lengde	9	7	8	10	4
	2	5	6	3	1
høyde	4	5	8	8	10
	1	2	3	8	6
tresteg	9	8	6	10	4
	1	7	2	5	3
stav	8	5	10	8	3
	1	4	8	6	2
HOPP	35	43	51	58	33
kule	6	10	9	4	8
	5	7	3	2	1
diskos	10	9	6	8	4
	2	5	3	7	1
slegge	10	4	7	6	9
	8	1	3	5	2
spyd	2	9	10	6	8
	1	7	4	3	5
KAST	44	52	45	41	38
TOTALT	162	226	182	208	157

Tallenes tale er entydig. Årets juniorårgang på guttesiden er undersøkelsens suverene tapere. De blir banket med 64 poeng av den jevngamle 1999-gjengen, og må også tåle smertefulle tap mot 20-åringene fra 1987 og 1994. Klare tap er det også. Det er faktisk bare så vidt at 2007 holder seg foran oldisene fra 1977 som også var to år yngre under juniormesterskapet. Og det er marginalt! Hadde undertegnede samt lengdemakkeren klart de samme lengdene vi gjorde i jr-NM året før (7.14 og 7.10), ville scoren i lengde gått fra 11-5 favør av 2007, til 10-10, og 1977 ville vært et poeng foran.

Hadde dessuten ikke Sindre Almsengen gjort gode resultater i Tønsberg hadde det sett enda verre ut for årets juniorgutter. Da hadde det svake nivået i hopp blitt synliggjort ytterligere. Uten Almsengen hadde det nesten bare vært gratispoeng i hopp for 2007-gutta. Det er først og fremst i hopp nivået for tiden er svakt.

Når en vurderer de ulike gutteårgangene mot hverandre og tar den aktuelle junioralderen i betraktning, peker 1987 seg ut som mesterskapet med best og jevnest nivå. De scorer spesielt godt i hopp, og har få svake punkter. Faktisk ikke en eneste sisteplass i noen øvelse. 1999 scorer riktignok 18 poeng mer, men det burde vært mer når har et solid aldersmessig overtak.

Ellers er det artig å se hvordan resultatene forandrer seg i ulike epoker. I 1977 var sprintresultatene klart svakere enn i dag. Nå innbød nok ikke grusen på Hamar til de ypperste prestasjonene i sprint/hekk, og manuell tidtaking går nok også i disfavør av 1977-gutta. Men de var god til å løpe langt. Der slår de 1994 med 66 mot 17 poeng, altså 49 poeng. Til gjengjeld er bildet snudd helt om på korte løp. Der vinner 1994 med 49 poeng.

At langdistansenivået var godt på 70-tallet er vel kjent for dem som har vært med så lenge. En kan nevne at Gular under det kombinerte stafett- og mangekampmesterskapet for juniorer i 1977 satt norsk rekord p 4 x 1500m med den fenomenale tiden 15.46.5. Denne rekorden står ennå. Det gir et snitt på 3.56.6 i tilnærmet sololøp. I år ble jr-NM vunnet på 3.57.71.

Når en først er i gang med å mimre fra dette mesterskapet må det nevnes at 6.556p i 10-kamp for juniorer (med seniorredskaper) bare holdt til 5. plass. Det var 15 deltagere. 7 var over 6.100 poeng, og det var flere interessante deltagere. Sagedal-brødrene stilte opp og ble nr. 10 og 11 med resultater rundt 5.450. Deres beste øvelse var høyde!! Trond Skramstad ble nr. 14 med 5.242 poeng og helt sist kom den senere storkasteren, Arne Pedersen.

Resultater jenter

Tabell 3: Resultater i hver øvelse, jenter

ØVELSE	2007 (19)	2007 (22)	1999 (22)	1994 (20)	1987(20)	1977 (18)
100	11.63 12.16	11.63 11.88	12.35 12.58	11.54 11.68	12.03 12.09	12.6 12.6
200	25.14 25.16	23.67 24.49	24.93 25.21	23.79 24.64	24.55 24.83	25.4 25.5
400	55.73 56.73	54.81 55.73	55.63 57.01	56.80 58.00	56.11 57.36	55.6 56.9
800	2.12.10 2.12.86	2.12.10 2.12.86	2.05.68 2.06.35	2.12.58 2.15.55	2.07.05 2.09.55	2.08.9 2.11.1
1500	4.18.68 4.32.58	4.18.68 4.28.12	4.29.37 4.36.89	4.38.19 4.41.26	4.17.85 4.18.02	4.27.5 4.42.8
3000	9.22.95 9.23.48	9.22.95 9.23.48	9.27.47 10.03.41	9.54.91 9.58.11	9.13.92 9.14.75	9.34.2 10.34.8
100m hekk	14.12 14.17	13.82 13.95	14.87 14.94	13.69 14.16	14.20 14.26	14.7 15.3
400m hekk	60.96 61.90	60.96 61.48	60.75 61.55	61.34 62.76	60.82 61.81	62.2 62.6
Hinder	6.26.80 6.54.44	6.26.80 6.54.44				
Lengde	5.90 5.87	6.40 6.38	6.02 5.79	6.45 5.92	6.16 6.01	5.91 5.81
Høyde	1.74 1.72	1.80 1.78	1.73 1.71	1.70 1.70	1.73 1.70	1.75 1.75
Tresteg	12.84 12.42	12.99 12.84	12.46 11.86	12.51 12.32		
Stav	3.56 3.00	4.21 3.70	3.50 3.30			
Kule	13.18 12.59	14.50 13.18	13.42 12.97	14.63 12.95	13.43 12.72	12.69 11.61
Diskos	46.54 41.59	46.54 43.59	47.17 43.82	48.14 47.08	46.14 41.00	44.80 40.98
Slegge	55.04 48.80	55.04 48.80	52.27 44.78			
Spyd	47.68 45.29	47.68 45.29	48.57 47.29	45.68 44.84	46.34 44.02	49.70 44.36

Tabell 4: Poeng i hver øvelse, jenter. 2007 jenter 19 år

ØVELSE	2007	1999	1994	1987	1977
100	9	4	10	7	2

	5	3	8	6	1
200	5	6	10	9	2
	4	3	8	7	1
400	9	10	5	7	8
	6	4	1	2	3
110hekk	9	4	10	6	2,5
	7	2,5	8	5	1
400hekk	8	10	7	9	3
	4	6	1	5	2
KORTE LØP	66	52,5	68	63	25,5
800	4	10	3	8	7
	2	9	1	6	5
1500	8	6	3	10	7
	5	4	2	9	1
3000	8	6	4	10	5
	7	2	3	9	1
LANGE LØP	34	37	16	52	26
lengde	4	8	10	9	5
	3	1	6	7	2
høyde	8	6,5	2	6,5	10
	5	4	2	2	9
HOPP	20	19,5	20	24,5	26
kule	7	8	10	9	3
	2	6	5	4	1
diskos	7	9	10	6	5
	3	4	8	2	1
spyd	8	9	5	6	10
	4	7	3	1	2
KAST	31	43	41	28	22
TOTAL	151	152	145	167,5	99,5

På jentesiden vil jeg først sammenlikne 2007-mesterskapets 19-års klasse med de andre årgangene. 2007 kjemper jevnt med 22-åringene fra 1999 og plasserer seg mellom 1987 og 1994. De to siste er ett år eldre og jeg vil karakterisere det som jevn match mellom 1987 og 2007, aldersforskjellen tatt i betraktning. Ironisk nok er det på lange løp at 1987 tar hele forspranget. Det var jo nettopp her Norge gjorde det skarpest i jr-EM i år. En kunne som nevnt løpe før i tiden også!

De andre øvelsesgruppene er uten markerte trekk. Det er forholdsvis jevnt hele veien, med unntak av at 1977-jentene faller gjennom og er over 40 poeng bak nest svakeste mesterskap. Selv om de er yngre enn de andre, er de nok svakest. Igjen er det sprint- og hekkøvelsene som trekker mest ned. De unge jentene henger heller ikke helt med i kast, mens de klarer seg godt i hopp.

Et poeng er at det i årets mesterskap ble prestert godt i de øvelsene som ikke er med i sammenlikningen. Både slegge, tresteg, stav og hinder hadde gode vinnerresultater. Dette er en styrke årets jenter ikke får uttelling for i denne undersøkelsen. De andre øvelsene, særlig hoppøvelsene bli jo også utvannet av at de som er med i stav og tresteg gjerne må begrense deltagelsen i de andre hoppøvelsene

Tabell 5: Poeng i hver øvelse, jenter. 2007 jenter 22 år.

ØVELSE	2007 (22)	1999 (22)	1994 (20)	1987 (20)	1977(18)
100	9	4	10	6	2
	7	3	8	5	1

200	10	4	9	7	2
	8	3	6	5	1
400	10	9	5	6	7
	8	4	1	2	3
110hekk	9	4	10	6	2,5
	8	2,5	7	5	1
400hekk	8	10	7	9	3
	7	6	1	5	2
KORTE LØP	84	49,5	64	56	24,5
800	4	10	3	8	7
	2	9	1	6	5
1500	8	5	3	10	7
	6	4	2	9	1
3000	8	6	4	10	5
	7	2	3	9	1
LANGE LØP	35	36	16	52	26
lengde	9	6	10	7	3
	8	1	4	5	2
høyde	8	6,5	2	6,5	10
	5	4	2	2	9
HOPP	30	17,5	18	20,5	24
kule	9	7	10	8	2
	6	5	4	3	1
diskos	7	9	10	6	5
	3	4	8	2	1
spyd	8	9	5	6	10
	4	7	3	1	2
KAST	37	41	40	26	21
TOTAL	186	144	138	154,5	95,5

Når vi bruker de beste resultatene fra årets mesterskap, uavhengig av om de er oppnådd i eldste eller yngste klasse, blir årets jenter vinnerne i jenteklassen. Inntrykket av gode juniorjenter de siste årene blir bekreftet. Men eldste klasse har svære hull, særlig i kast og lange løp. Sammen danner yngste og eldste klasse et godt lag. De slår nest beste årgang, 1987, med 31,5 poeng. Men de er to år eldre og seieren må kalles knapp. Grunnlaget for seieren legges i korte løp og hopp. 1987 er klart best i lange løp og i kast er det ikke de store forskjellene.

Oppsummering og konklusjon

Vi må nok skuffe dem som trodde at juniornivået aldri har vært bedre enn i dag og årets mesterskap er definitivt ikke det beste noensinne. I alle fall var mesterskapet i 1987 bedre, totalt sett. Situasjonen på guttesiden gir mildt sagt grunn til bekymring. Personlig tror jeg at vi nærmest er på et historisk bunn-nivå, når en har siste 30 år som tidsperspektiv. Og nivået har omtrent slik de siste årene. Både kvalitet og bredde er svak. Her må NFIF rett og slett gjøre noe!

Men situasjonen er likevel ikke helsvart. Det er mange gode gutter i 16- og 17-årsklassen. Disse årsklassene er sterke! Men de trenger noen år på seg for å dominere i juniorklassen. På den annen side har vi tidligere også hatt årsklasser som har vært lovende. For 4-5 år siden var 88-årgangen veldig lovende. Denne årgangen er det lite eller ingenting igjen av. Og i hvert fall ikke de utøverne en ventet seg mest av. I øyeblikket virker det som om det er lettere å rekruttere jenter til friidrett. Kanskje ballspill ikke fanger jenter like sterkt som gutter? I alle fall er det lengre mellom talentene på guttesiden. De siste årene har jentene dominert Norges tropp i de internasjonale juniormesterskapene. Resultatene i årets jr-EM var imponerende, men en konkurrerte mot Europa og ikke mot verden. Karoline Grøvdal, som vant jr-Em, ble slått

av to kenyanene når hun konkurrerte mot verdens beste 17-åringer. Det er nå en gang lettere å konkurrere mot Europa enn mot hele verden.

Personlig mener jeg at innsatsen i jr-VM i Portugal i 1994 overgår innsatsen i årets jr-EM og fjorårets jr-VM. I 1994 ble det gull, bronse, 4.plass, 5. plass og flere finaleplasser. Til og med i 4 x 100m stafett var guttene i finalen. I den finalen deltok alle verdens storheter i friidrett - og Norge.

Likevel, juniornivået blant jentene er det beste som har vært på minst 15 år. Det er det også belegg for å hevde når en ser på statistikken. Det er mange unge jenter som presser på nedenfra og fremtiden ser lys ut. Vi får bare håpe at de unge og lovende jentene utvikler seg positivt.

Til slutt, i denne undersøkelsen har bare tatt ut noen mesterskap på mistanke om at de var gode mesterskap. Kanskje var mesterskapene rundt 1990 bedre? Eller andre? Kanskje noen har lyst til å grave videre og kåre en "vinner" blant alle juniormesterskapene. I alle fall, det er ingen grunn til ikke å jobbe steinhardt videre med ungdommene og juniorene.

